

ЗАМАН

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къабарты-Малкъар Республикада Электричество бла жалчытыуну къоркъуусулугуу жаны бла штабны Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2012 жылда 30-чу январьда чыгарылган 14-УГ номерли Указы бла къабыл кёрюлген кыауумна торлөнүлө кириуино юсюнден
Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны
УКАЗЫ

(ырызыйгына көре);
б) Э.А. Камараевни къуллугун былай жазарга: «Къабарты-Малкъар Республиканы Энергетика, жашуу журт-коммуналный молюк эм тариф фондунун административтерствоосуно бөлөмонго таматасы (Штабны секретары);»
в) Штабны къауумундан Н.В. Пушкарскийни, А.А. Соттаевни кетиреу.
2. Бу Указ анга къол салынган кюнден кючонө киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы
НАЛЫЧ ШАХАР, 2012 жылда 6-чы февральда, №17-УГ

А. КАНОКОВ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны стипендиялары жаны бла эксперт советни къауумн кыабыл кёрюно юсюнден
Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны
УКАЗЫ

(тизмисы бу Указга къошулупду) къабыл кёрюре.
2. Бу Указ официалый халда басмаланган кюнден башлап кючонө киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы
НАЛЫЧ ШАХАР, 2013 жылда 6-чы февральда, №18-УГ

А. КАНОКОВ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2013 жылда 6-чы февральда чыгарылган 18-УГ номерли Указы бла къабыл кёрюлгенди

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны стипендиялары жаны бла эксперт советни къауумн
КЪАУУМУ

Каширокоев З. К. - Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрациясыны таматасыны къуллугун толтурган (эксперт советни председатели)
Портова Г. А. - Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоусуну Председателини орунбасары (эксперт советни председателини орунбасары)
Семенов П. Г. - Къабарты-Малкъар Республиканы билим беруу эм илму министри (эксперт советни председателини орунбасары)
Власов А. А. - Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрациясыны таматасыны орунбасары-Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрациясыны къырал службаны, кадрланы эм жер-жерли самоуправляныны вопрослары жаны бла управленисыны начальниги
Дадов М. А. - Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Билим беруу эм илму жаны бла комитетини председатели (ырызыйгына көре)

Карамурзов Б. С. - бийик профессионал билим берген «Х.М. Бербеков аты Къабарты-Малкъар къырал университет» - федеральный къырал билим беруу бюджет учреждениеини ректору (ырызыйгына көре)
Нагасов А. А. - Къабарты-Малкъар Республиканы Билим беруу эм илму министрствоосу баш специалякци-эксперти (эксперт советни секретары)
Рахиланы А. И. - бийик профессионал билим берген «Июсустволаны Север-Кавказ къырал институту» - федеральный къырал бюджет билим беруу учреждениеини ректору (ырызыйгына көре)
Шахмурзов М. М. - Россия Федерацияны Эл молюк министрствоосу бийик профессионал билим берген «В.М. Коков аты Къабарты-Малкъар къырал аграрный университет» - федеральный къырал бюджет билим беруу учрежденияны ректоруни къуллугун толтурган (ырызыйгына көре)
Шеструбов С. Н. - Жай тёрлю правительствоуно председателини орунбасары

Парламент

Бузукълукъланы ачыкълар эмда тохтатыр мурат бла

КъМР-ни Парламентини Къурулушу, жашуу журт-коммуналный молюк эм отлук-энергетика комитетини башчысы Валерий Гриневич президиумуну членлерини къаруларина «КъМР-де жашуу журтла бла байланыш ишени тап халга келтириуню юсюнден» республиканы законну 22-чи статьяна торлөнүлө кириуино юсюнден» проектин бергенди. Аны юсюнден бизге законла чыгарыуу органы пресс-службасындан билдиргендиле.

Законда муниципальный контроль органыны ишенин керекленин келтиргенди. Аны юсюнден бизге законла чыгарыуу органы пресс-службасындан билдиргендиле.

Законда муниципальный контроль органыны ишенин керекленин келтиргенди. Аны юсюнден бизге законла чыгарыуу органы пресс-службасындан билдиргендиле.

Законда муниципальный контроль органыны ишенин керекленин келтиргенди. Аны юсюнден бизге законла чыгарыуу органы пресс-службасындан билдиргендиле.

Законда муниципальный контроль органыны ишенин керекленин келтиргенди. Аны юсюнден бизге законла чыгарыуу органы пресс-службасындан билдиргендиле.

«Табийгатыны, миллетни ориулууду журлатхан» 2 бет	Кёп сабийли ююрлере - жер участкала 2 бет	Бийик учунула туудурган суратла 3 бет	Хайырлыкь бла хычыуунулукь 3 бет	Неден башлананды Ата журт?.. 4 бет	Кадетлеге - саугыла бла 4 бет
---	---	---	--	--	---

Торлөнүлө Арсен КАНОКОВ: Жангыз бир багыту учреждение жабылыкь туйюлдю

Озган жылны ахырында республиканы Башчысыны буюруу бла власть органы бек алгы тамамларга керекли проблемаланы билер муратда жамаутны арасында соруу бардырылганды. Белги болганына көре, сорулганланы 85,62 проценти КъМР-ни Правительствоусуну кючө бек алгы саулыкь сакылау учрежденияны ишлери игилендируу, медицина бла жалчытуу бабурууга керекди, деп оюллайды.

Аны бла байланы республиканы Правительствоусуно бу жаны бла туюбген кемчилликени не аз да болжалга саймай кетиреге деп буюрулганды. «Къырал социальный политиканы жашауда бардыруу бла байланы мадарланы юслеринде» РФ-ни Президентини Указында көргозюлген излемде даланы жашауда бардырылга себеплик этерге керекдиле, дегенди Арсен Канокоев. - Алай болуун а мен кеси контролго да тутам. Саулыкь сакылау регион системасында болуму игилендируу структураны жагыртуу бла бирге саулыкь сакылау къырал учрежденияларинда ишлеленин хакьларын кетиреуге оит берлики.

Бюгюнлюкде муниципал къурулулда саулыкь сакылау учрежденияланы бир арага тиийдириу бардырылды. Мен республикада жашагъланы барысын да жангыз бир багыту учреждение жабылмалыгына ушыдырама. Жагыруулары,

торлөнүлени кезуонде жанладе кеслери аларына ишлелен учрежденияла къыскартылмалдыгы. Эл амбулаторияла алгычнча ишлерикиде, ала элде жашагъланы медицина жумушларыны жалчытырмалды, жаланда аланы финанс-молюк ишлери бир арага бириктирилликди. Ала район больницаланы бла поликлиниканы бөлөмонго бөлүккъула.

Республиканы Башчысы медицинада ишлеленин жагыз квати къыскартылмалыгынын кыраи айтканды. «Ишленин эркин этилген специалистге, бек алгы ва врачлагга, биз «2013-2017 жылда Къабарты-Малкъар Республикада саулыкь сакылауда кадрла бла жалчытуу анытууну» республикалы шевелю программаны чекленинде жангы усталыкыла беруноу къуарыкъты.

Саулыкь сакылау учрежденияны бир арага тиийдириу кадрла бла жалчытуу эм ырысы-техника онганы къытылмалы азайтыркъды, он санда медицина оборудованыны эм багыту учрежденияланы керекли затла бла жалчытуу да. Амбулаториялаге бөлөнюрюк асчанынча квалификация онг болупкъуду. Аны бла бирге КъМР-ни 2013 жылга республиканы бюджетинде эм 2014-2015 жылда саулыкь сакылауда ишлеленин хакьларын ёсдюроуне деп көргозюлгенди.»

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоусуну пресс-службасы.

Жыйылуу Къоркъуусулугуу эм башха салырға

Алтынчы февральда «Азау» тау-лыжа жолда «Курорт Эльбрус» ачык акционер обществоуно снесгоходу жарату эте турган тау-лыжа шолкуню озкутуучу Къыскаргалы Тау-лыжаны урдаганды. Ол буага атда Республиканы клиника болганынын реанимация бөлөмондеди. Врачла айтханга көре, буагазат аны халы кыйыны, алай жаннаны къоркъуу жюкду.

Бу болум бла байлалмы Эльбрус районун жер-жерли администрациясыны башчысы Малъемир Аслан районун кон структураларыны, «Курорт Эльбрус» ачык акционер обществоуно, Эльбрус элнин администрациясыны таматалары бла Терс-Кюлда борчул халда жыйылуу бардырганды. Аны чекленинде акционер обществоуно генеральный директору Бежкалау Хайсовга къыска заманыны ичинде бу болум бла байлалмы тинтилуени боарға эм обществоуно ишчилери къоркъуусулукуну жорукларыны толтурууча мадарла этерге буюрганды.

Закон

«Жумушла бла жалчытууну энчи торлөнүлөни киретизировани этуно юсюнден» - федеральный законга тиийликликде Къабарты-Малкъарда билим беруу учреждениеларда медицина кабинетлеге лицензия этуу шыкыстау бардырылды. Республикада 294 битую билим беруу учрежденинда битуде да 308 медицина кабинетли ишледи, он санда элли төрт стоматология.

Билим беруу системаны жагыртууну чекленинде керекли документтени хазырлау бла бирге аланы кёбюссоне ремонт этилгенди, медицина инвентары бла оборудование алынганды. Андан сора да, школ медицина ишчилери къуллукълары КъМР-ни этуу шыкыстау курортла КъМР-ни билим беруу учрежденинда багыту-профилактика учреждениелины штат расписанияны билим беруу учрежденилери медицина жаны бла жалчытыра 283, 25 ставка къошулганды.

КЕНГЕЛ Библиотекачыладан энди педагог хунерлик да изленеди

Билим беруу учреждениялада урунганлагга арт жылдаду улпу эсе бурулады, аланы иш хакьлары кетиреуледи, болулары игилениди. Алай окую юйледе библиотека бла алада ишлелени унутулганыча көрсонеди. Алааны проблемалары ва аз туююлдоле.

Ма аланы юслеринде барганыны сёз Къабарты-Малкъар къырал университетде Усталыкъланы ёсдюроу жаны бла институтунда бу конде бардырылган кенгешде. Аны бу учреждение бла бирге КъМР-ни Билим беруу эм илму министрствоосу, «Китап» ара курагъланды. Аны ишине республиканы билим беруу эм илму министрини орунбасары Валентина Нарзина, Москвадан келген къыскалы - Россияни школ библиотекарлары ассоциациясыны президентини Татьяна Жукова, «Школьная библиотека» журналыны баш редактору, педагогика имулану кандидатини, «Просвещение» китап басманы информация арасыны баш специалистини Ирина Махарины да къатышханды. Анга школ библиотекачыла, китап фондла жаны бла специалистле, билим беруу мажмелеле да муниципалитетледе библиотекачылары методика биригулерини башчылары да чакьтырылган эдиле.

Ахыры 2-чи беттеди.

Закон

Медицина кабинетлеге - лицензияла

«Жумушла бла жалчытууну энчи торлөнүлөни киретизировани этуно юсюнден» - федеральный законга тиийликликде Къабарты-Малкъарда билим беруу учрежденияларда медицина кабинетлеге лицензия этуу шыкыстау бардырылды. Республикада 294 битую билим беруу учрежденинда битуде да 308 медицина кабинетли ишледи, он санда элли төрт стоматология.

Билим беруу системаны жагыртууну чекленинде керекли документтени хазырлау бла бирге аланы кёбюссоне ремонт этилгенди, медицина инвентары бла оборудование алынганды. Андан сора да, школ медицина ишчилери къуллукълары КъМР-ни этуу шыкыстау курортла КъМР-ни билим беруу учрежденинда багыту-профилактика учреждениелины штат расписанияны билим беруу учрежденилери медицина жаны бла жалчытыра 283, 25 ставка къошулганды.

Билдирлу

Сабий алып ёсдюроуге итингенлеге

Республиканы журметли жамауаты!
«Единая Россия» - политика партинын председатели регион жамауат президентини консультация арасы ахкюс эм киши къарамай къойган, он санда сакьт сабийлени да алып ёсдюроуге оийген гражданданы примёвга алыуну эмда алгач къылай онгла берилгенлерини юсюнден консультацияланы къуарды. Консультацияла 2013 жылда 22-чи февральда 10 сакьтадан 17 сакьтака дереу Нальчик шахарда Ленин проспектеде, 48-чи юйде бардырыллыкыла.

Сорулуклары болганынча бу телефон номерге селёшисиз: (8662) 77-00-40.

Жазылуу-2013 Хурметли жамауат

«Сиз бир тюрлю сыйлау бла «Заманга» жазылмалы къалган эссиз, болумну туюштырме амал барды. Февралгын 25-инине дерги жазылууну жарадырсагызы, ана шиле-бизде ыкькьган газетини 1-ин мартидан алып башлабыксызы.»

Жазылууну тёрт айтга багысы - 237 сом 40 капкеди.

«Заман» газетини редакциясы.

Бизин индексибиз - 51532

«Табийгатыны, миллетни ориулууду журлатхан» 2 бет	Кёп сабийли ююрлере - жер участкала 2 бет	Бийик учунула туудурган суратла 3 бет	Хайырлыкь бла хычыуунулукь 3 бет	Неден башлананды Ата журт?.. 4 бет	Кадетлеге - саугыла бла 4 бет
---	---	---	--	--	---

СЕМИНАР

Жер ююшле хакъсыз кимге берилликдиле?

Черек району жер-жерли администрациясына бля мандагы прокуратураны араларында этилген келишимге кере...

кырал эм муниципальный иликде болган жерледен участка хакъсыз торгла бардырмай...

калары болмазга керекдиле. Дагыда жашу журт ишлерге жер ююш алыр ючюн...

документацияны хазырлап башларга керекдиле, деп эсгертилгенди жыйылууда.

Къууачлы хабар

Коллегабыз - битеурросей конкурсно лауреаты

Алгаракълада «Горняк» бля Майске новости» газетле «Золотой фонд прессы» деген белги бля сауь...

оьгурлу ишин къырал эслегени бек къуандырады. Коллегабыз бля биринчи хорламы туюлюдо...

ТЮБЕШИУ

Ачыкъ сёлешиу

Бу юнледе КъМР-ни Журналистерини союзунда бзынгылы школгуба къонакъ...

Зульфия, Убашланы Мурат бу усталыкъга къалый келгенле...

Библиотекачылаган энди педагог хунерлик да изленеге

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Кенгешде сёз библиотекачылы ишлерини жагъча къуарга кереклисини юсюден баргъанды...

Татьяна Жукова. дириу-ишни жагъча къуару мурдурудула.

Бююнюню жаш тёлё

Белгилисича, бусагъатда жаш тёлёно жашауьга ксарамы кенеге, билимни ёсдорюрге амалы да ёбюрелди...

Гран - прени алгъанымда болгъанды. Ол ахча бля у амамы сауьалыма...

ланды болгъанымдан башха тюрлюге айланалыкъ туюлме. Тюрленген бек къыйынды.

Таныгъучуларынга жырларын бля нени жетдирдирге сюесе?

«Табийгъатны, миллетни ариулуьгубу жырлатхан»

Бирге окъуьгана, къозутуп, амагыны къурутуп тургъандыла. Адабият дурседе уста...

десею, айхач да, терс болуьк туюлюдо. Алаьга ёюгон да ксарамы...

- Угъай. Мен, сахнада жырлай туруп, кесими энчили керею. Сен жашауда, сахнада да бирчачы?

- Келик заманда не бля кюрёрге сюесе? - Жырлагъандан иги бир иш да аталмайла...

Жаьилеуу ахырында аны къуаргъанла Россияни школ библиотекасына ассоциациясы бля бирге ишлеуу юсюден келишим этгендиле.

ХОЛАЛАНЫ Марзят. Жайылууну ахырында аны къуаргъанла Россияни школ библиотекасына ассоциациясы бля бирге ишлеуу юсюден келишим этгендиле.

КЁРМЮЧ

Бийик учунуула тууузурзган суратла

Бу коюледе Суратлау искусстволар музейинде «Недаром помнит вся Россия» деген ат көрмөчү болгондун. Ары искусствонун сыйлыгыне бек көп келген эдиле. Ол да бодан болмас. Аны чыңалуу Сталинград сөөргөсүн 70-жыллыгынын белгилеге бля бир

тошгонин да билдиргенди Эфендияев.

Ызы бля сөз Художникление оюунуу таматасы Генадий Темирканова берилгенди. Ол коллекция хан не жаны бля да сөйр болгондун белгилегенди. Аны алаулоон өмүрүмдө оалтын тюркчюн кёрмючю деп да тюркчюди.

Мында салынган экспонатланы тарыхларын, энчилликтерин билдирге сөйгөн адам Ата журтунда да уллу көйлө болууге тойлойдун, - дегенди Темирканов.

Кёрмючню юсюнден юомурлан Художникление оюунуу сөөргөсүн Нелли Судукова эм Ветеранларнын республикалы советини председателини орунбасары Владимир Эверде да айтырдыла. Ата журт урушун сөөргөсүн турм кыгашкан Любовь Астахова кыйын жылланда тиширүүланы патриотизмлерини юсюнден эм «Эстасфета» хорну солисти «Поклонимся великим тем годам» деген жырны жырлагандыла.

Музейин биринчи, жички залларында Пётр I патчадан Александр I дери эм белгиле аскер башчыларын суратларын фурготозленди. Оңсезинчи-онтуузуну өмүрлөдө тиширүүнү сыфта Левинскийн, Боровиковскийн, Кипренскийн чыгармаларыны болуштуруу бля баш эмтигенди. Алауга кыбарсанг, Лев Толстойну «Война и мир» романында жигитлери эсигне тюркчю эдиле. 1912 жылда Ата журт урушун юсюнден П.Грузинскийн, К.Филипповну, К.Шульцнү суратларын да кёрюрге болуусу эдиле.

Музейни экинчи залында бек уллу жерни И. Айвазовскийни «Лунная ночь на море» деген чыгармасы алганды. Панорама живописин уласты Ф.Убуоун «Горы в горах» деген сураты да алыма көл кырауучуларын жыйганды. Онтуузуну өмүрлөдө белгиле художник Ф.Толстой, жыйрма жылдын ичинде французлара бля бардырган уруша апат, жыйрмага бир эспер-

тме майдал жарашдырганды. Аладан өксис бу көрмөчю энчи жерни алгандыла.

Кылотусланы искусстволарыны чыгармалары бля да сейрдиндиргенди көрмючю кырауучулар кырауучуларын. Анда, өз очюн, «Кызылчык» деген онтуузуну өмүрлөдө белгисиз автор иштеген скульптура, 1778 жылдан бери турган Георгиевский сервизден «Жигитлик ючюн» деген омак табары, Германияда оңжотчичи өмөрлө ахарында агъан бля сөөкдөн этилген шкаф-кабинет да бар эдиле.

Музейде оюкюн салынган чыгармаларын ичинде энчи жерни эрттегиле сагытта алгандыла. Аланы бизге өбюпюн көрпозлөргө аманлы болганы ючюн реставратор Иван Худобин уллу иш бардырганды. Аланы кыруу сыратларын угъай, механизмдери не дери тинтип жангыртынды. Ала

- дегенди бизге Худобин. «Аны эсирфанталыа он тарихи кырауучу эдиле. Ол заманына боуларыны энчилликтери тошюнөн, аланы жараштыргы, тарихиклерин жангырткан. Сагытты тюркчюдө атыкшыладан дери ачкы жок эдиле да, аны жерине салганын. Бу ишини энчи тургынмай телевиденсча Папа Римскийни рещиденциясын көргөзгөн эдиле, аны залларында биринде тюз

Кеп жалгыз диссертацияланы эм ишлеги авторларыны бетсилеклиери сейрге кылдырды. Ала болмаган сатыланын көргөзүлө, диссертацияла этмеген организацияланы айтаыла, адамланы жалган кылызыларын кырауучуларга юрешедиле, муруларын хайрыладыла. Мизге уа не зат ачыгы болганды.

Мени бу уллу шартта окуяна аллай бир сейрсиндирмегенди, тарыхчылары кырауучуну көл кыраамалары. Ала билмел кылдыгы тюркчю эдиле МПГУ да өбюк диссертацияла жоржашкын генерлин. Тарых жаны бля доктор диссертацияны техника имуланан кандидат кырауучу эсе, олардагы районда онучу кырауучу ишлей эсе, кырауучу тарыхчы да билмели аны диссертацияла уллу эс бурюу кырауучу кереклим.

Сору көрлюкю оу жалган зат болганды.

Шендио чынты тарыхчыла кылаы бирдиле? Өбюк диссертацияланы хазырлачу ма-

Кёрмючю реставратору И.Худобин.

заманга тошгонди. Аллай коюле адамлада патриотизм сезим берик эсленеди.

Залдада көргөзюлгөн скульптурала, сагытта, суратла музейликени фондларында эдиле. Ала онсезинчи-онтуузуну өмүрлөдө виломасы шагыатары болгонлары ишке эдиле. Ата журтка сыймекликерин, кертикликлерин өсдорюн акыл бля кырауучулар көрмочу мурагына жетти.

Жыйылуучу талай жыл республиканы культура министр болуп турган Константин Эфендияев. Биринчиден, ол бери көптеген алыгъашпап, энчи кырауучуларын музейни реставратору Иван Худобинге билдиргенди. Биллап уллу магыналы жумуш аны бу иш бля юрешегенини 50-жыллык юбилейи бля бирге

Кёрмючю реставратору И.Худобин.

заманга тошгонди. Аллай коюле адамлада патриотизм сезим берик эсленеди. Залдада көргөзюлгөн скульптурала, сагытта, суратла музейликени фондларында эдиле. Ала онсезинчи-онтуузуну өмүрлөдө виломасы шагыатары болгонлары ишке эдиле. Ата журтка сыймекликерин, кертикликлерин өсдорюн акыл бля кырауучулар көрмочу мурагына жетти.

Жыйылуучу талай жыл республиканы культура министр болуп турган Константин Эфендияев. Биринчиден, ол бери көптеген алыгъашпап, энчи кырауучуларын музейни реставратору Иван Худобинге билдиргенди. Биллап уллу магыналы жумуш аны бу иш бля юрешегенини 50-жыллык юбилейи бля бирге

В. Боровиковский «Портрет А. И. Безбородко с дочерью» 19-чу өмөр.

биллап саягат сөөлө эдиле. Ол мени бек сейрсиндиргенди. Нек дегенде мек кыруу жангыртыла бля угъай, тарых бля да юрешеме.

Кёрмючню ючюнчю залында керимикадан этилген ары суратла салынылды. Ала Кавказны халкыларыны жашау турмушларын ачыкылдыла. Мында көргөзюлгөн скульптурала, суратла, юй адырла өмүрлөни ичинде белгиле адамланы кыларынды тургандыла, халкыны кезюн куяундырып, журтларына сыймекликине өсдорюрге болушуп. Мындан ары да ала сакъланырла деп ышанбагы. Искусствонун сыйлыгыне да, музейге келип, айтылган экспонат бля шагырей болуурга чакырылды.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ НАЖАБАТ. Суратланы ХОЛАПАНЫ Марзият алганды.

бары да ишлей эдиле, заманда заманга залны ары эрттегиле өмюрнө максамларында толтура.

Бу стильде 1780 жылда этилген саягат бля көп юрешемди.

биллап саягат сөөлө эдиле. Ол мени бек сейрсиндиргенди. Нек дегенде мек кыруу жангыртыла бля угъай, тарых бля да юрешеме.

Кёрмючню ючюнчю залында керимикадан этилген ары суратла салынылды. Ала Кавказны халкыларыны жашау турмушларын ачыкылдыла. Мында көргөзюлгөн скульптурала, суратла, юй адырла өмүрлөни ичинде белгиле адамланы кыларынды тургандыла, халкыны кезюн куяундырып, журтларына сыймекликине өсдорюрге болушуп. Мындан ары да ала сакъланырла деп ышанбагы. Искусствонун сыйлыгыне да, музейге келип, айтылган экспонат бля шагырей болуурга чакырылды.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ НАЖАБАТ. Суратланы ХОЛАПАНЫ Марзият алганды.

бары да ишлей эдиле, заманда заманга залны ары эрттегиле өмюрнө максамларында толтура.

Бу стильде 1780 жылда этилген саягат бля көп юрешемди.

Талуула көпчюнчюлгөн кыайтып, баам, бир 9-10 жыл озган болур эди. Шахардан юйге кетерге автовокзалга эа келсим, журтунда катмар жок. Акенчигымы кылайда алдыргыбыны билмедим. Бизин жыл теберип турган автобусун водителн би өгурсура белги керюндю да, андан калер керюк тойлоле деген акыл бля бурлуп кетти. Кек Кесиме: «Кимге да нкк жалын кылайма, юйренмейми кылагыма жану журттору, башпа бля

нек жетгенсе? «Кыраындашым, узунду аны халпары. Алай кысыа айтып кылайым. Узурга мени кыяк кепени жашауларын бурдуды, сызыртып, уулгап атканды, насыларын, жашкыларын сейрырганды. Мен да аландан бириме. Кыздар арт бурган эдиле маган.

«Сени атынга айта туруучумен дегенин кимди? «Айткырчы тойлоле. Мени керсиме баша аны бир жан билерге керик тойлойд. Ол жашырын-

немисилле көкден аткан кыайтыпчыкыны журтунуулана сукчурдунды. Кызрушудан кытууган банди сора умулжыдыла да кыайтыпчыла алыма юксудем.

Кызрушудан чыккыганалагы бля жесирден чыккыганалагы уа ийнануу, ышануу да болмагыланды. Сатыкчыла, Сообисте анлага андан башпа сөз изилемгендик. СМЕРШ-чилге аш эдиле ол харкыпле. Журтундарында пропускарларын табып, НКВД-ни кулпукчусу капитан Диденко анасындан жангы

надыла, урууда уа буюпоу кыаты боллады ол закон. Ма былайда танкыла атыму гранатала, аладан бирин ал да, хаар бир «тигрия» бля кырылды. Кызрушудан чыккыганлар экин элтиргөнөсө, кылагыларды тийме, ала бусугат өлөм кызауатха кирдикиле. Сау кыласак, илишаннга салганларын ючюн жууап турганмы.

Фызауат. Анда-мында кырауу жоруу кыруу машинала жанадыла. Гитерчи танкка 6талмадыла Соронини солдатлары кырауучуларын жерден. Алай уллу багы терерге тошшо аны ючюн. Энди полк жок болду. Аны командири кеси да өлдо.

Нюзорню энчи негери да, орусу жашла, «кыугулдула жууаптыпчыкыдан» жан бердиле танкка бля сөрмөшө. Аны оюупу басып өтөн кыруу машинаны артында Нозор гранаты сыды. Ол бензин бакга итин, «тигрия» ота алдырди. Андан чыккы кыраучу немисли танкыла татуу жашаы атамат кыларны тийип жыгыдыла. Болсада аны жигитиле багы билмедим, саугага көрпозюлгөди. Соронин сау кыласа, Нюзорню сауфазсы кыюмал эди, алай, но мөдөт.

Сөрмөш болгондандан сора, кырайдын чыккысы эсе да, баам, моторла горюлдөгөн табууну эшиткенди, кыачын кеткен болуу эдиле, бичуын осойбет кетти. Энди Нюзорню жакк басар адамы жок. Диденко ишин чырмаусуз этердик. Аны кылууда кырушудан чыккыганга эсе да кечкилик биримелеша шерт аны журтундада табылган немис кыраучу. Симерши аны ишин трибуналга берди, илишанга салынгын илеп. Болсада «тройка» «жумушкыла» эдиле. 58-чи статья бля анга он жыл бердиле...

Тонгуучуну кышуу болуучу жерде болгон наркочу бачкыла жокчула, ол кеси да кеткенди бу дундандан. Аны язсындан жилер адамды болмаганды. «Жашырылыгымы бирмеге элтирикме керти дунинга?» деген эди. Ким, не зат болуу эди аны жукучулары? Кызайда билемик. Юрн болду жер башында Аллах жараткан бир жан. Нюзор деп бизи эдиле бирге жуушачу эди деп, бир инсанды эсине келип тойлойд. Ол а адам эди, бириседа, икк кылуучулары, мураглары, юсюнде ачыш ышанарды эм кемчилликтери бля да.

Ол клон аны кышуна кыайтамас, мени да кеси өмүрүмдө Нюзор деп адам танымалыганча болуу сары ишке экенди. Шендио уа бир-бирде аны кышуу кез алыма кери, андан «кызраланган да эте, жылган да эте, сени атынга айта туруучумен» деген жарысуула кылагыма чалынганча болама.

КЫЛЫП УУ АЛИИ.

Айгакылау

Жалгын диссертацияла

Университен педагогика кырал өмүрүмдөгө болгон ишлене эм диссертацияла бля байламлы көз кыраамаланы юслеринден «Российча газетаны» корреспондент МПГУ-ну тинтиучу комиссияны члени, Россияни Илмула академиясын Информациланы берууну проблемаларыны Институти директоруну орунбасары, биология имуланан доктору эм физика-математика имуланан кандидатты Михаил Гельфанд айтынды.

Кеп жалгыз диссертацияланы эм ишлеги авторларыны бетсилеклиери сейрге кылдырды. Ала болмаган сатыланын көргөзүлө, диссертацияла этмеген организацияланы айтаыла, адамланы жалган кылызыларын кырауучуларга юрешедиле, муруларын хайрыладыла. Мизге уа не зат ачыгы болганды.

Мени бу уллу шартта окуяна аллай бир сейрсиндирмегенди, тарыхчылары кырауучуну көл кыраамалары. Ала билмел кылдыгы тюркчю эдиле МПГУ да өбюк диссертацияла жоржашкын генерлин. Тарых жаны бля доктор диссертацияны техника имуланан кандидат кырауучу эсе, олардагы районда онучу кырауучу ишлей эсе, кырауучу тарыхчы да билмели аны диссертацияла уллу эс бурюу кырауучу кереклим.

Сору көрлюкю оу жалган зат болганды.

Шендио чынты тарыхчыла кылаы бирдиле? Өбюк диссертацияланы хазырлачу ма-

шина кеси кесин ашап кырауучуна ушайды да? Ол конвейер эсе болмай тапкан эдиле да. Терен кызын кырауучу, алайла бек көп табылыкы болуура. Бек осылу уа неди десетге, гуниматар илмуу юксуден диссертацияланы толкуну өлорук алимле жол ачканды, ала уа кесирлечиланы туудура барганыларды.

Михаил Гельфанд: Алымсында сиз позосук. Кырауучула дымда да илму даркылыгы эдиле. Ол сөбөлдөн керти алимили көз кыраамалары магынасы да уллуду бу өбюк илмуу толкунуу тохатары ючюн окуяна.

Да сора, ала нек тынгылап турады? Астамысында ол затка кыауушым, менден кыорккыдыгы деген акыл бля. Сөз ючюн, МПГУ-ну тарых жаны бля диссертация боветини башчысы Александр Данилов эди - уллу кыасы жерючөн адам.

Бир бөлөк жыл мында ада бл Россияни илмула академиясын тарых жаны бля институти директору кулугууна кандидат кырауучу эди. Дагыда Данилов - тарых жаны бля школ окуу китаны автторлардан бирди. Ол адам да болмаз, алай эсе да, энди акыл болганча берге, бизни сыймелерибизни, хылкачы адам жазган китал бля окутадыла.

МПГУ бля байламлы даушала сору туурулды. Айтылган буукулуккыла затланы тохта-

талмай эсе, неге керекди бизге ВАК? Михаил Гельфанд: ВАК диссертацияны кеплюгөнө контроллекту эталмады, ол аны иши да тойлойд. Илмула кеси кесин тазалуучу система болурга керекди, ма ол а - алимили ишлерди. Чарны ишленеги системасы тузраса, ана кылайыл иги дарманла да болушлыкы тойлодоле.

Ма былайдагы ВАК-ны иши. Диссертацияны хазырлагында эм кырауучуларда алиле плагиат барда деседе, ол анга эс бурургга керекди. Мен билеме, ВАК-га көп кире кырауучулы билдириле келуучуларын, шарла керти тойлодоле, хар зат да тапды, деп жууап этуучулерин да. Бек иги болуук эди МПГУ-да болган буукулук. ВАК-ны кылай ишлегени тинтирге жол аяса эди.

Азыр жылканы ичинде ВАК бирнеу илмуу стилденсиз бердимегенди дегендени са-нарга бир кылуу бармаклары жетердикте. Энди уа бизни комиссиягы аламы саяын дыла кыабегитерге өнө бер турды.

Михаил Гельфанд: Биз бытуу рекордданы хорлоганыбыз болса, да алыма кырайды аны не бля бошталгычы билмге. Эштанда, кызы кырауу туруксуз болуула, министрствону башпа жолла бля сөөрге юрөшюрле. Кеплюде да алай өбюк диссертациялары болган, кыларыннан келик адамла.

«Российская газета».

Жолга чыгышуу

Алгакылау
Жалгын диссертацияла
Жайырлылык бля хычыуунулук

Нюзорню кышуу болган иш

эки-оч сагытка жетерикме» - деп, жолга чыккым.

Жангыз кесимме. Тегерекке - баша, сабийликтед тангыш жерлерме кыраак, көп заткы эсиме тошорме. Ма баткак кыл. Кырчы экинчи жылны жайында, ма боюнча, бир чуакчу ючюн, былайда «агъан карындаш» эки толук кызы агъан ичинде сөөктер кеткендери керген эдиле.

Нарток голло отген заман. Кызыл, мөр, сары тюркчюнчю жибеклери салынып, нарток сабакына, бир фирпери бля шабырдыган, ачык кылауучулукта. Агъан а кызын «жашил кийимди» берди. Тегерекде ариукулусу суратын ишлер эдиле, художник усталыгы болса. Элге тегеректи тий алгын азыр жолуу башына жетер жөлөк, агъан кырайдында кыш сөөлүгиди. Тонгуучу кышуу, Нарток бачаланы бу хайыланган да сакъланыгана айтычу эдиле «тонгуучу» деп.

Ана кытай баргыра таукул «Чоюру». Тонгуучуну хайыла. Кышуу жууулшканында, жыр таушу эшитил тохтанды. «Жарлаган да эте, жылган да эте, сени атынга айта туруучумен...», «Салам алейкум, Нюзор!» Кез жалаары агъа турган тонуну, мени кергенди, салымды да алмай, жорексини жылды. Мен да, көйөм толук, кесим ючөдөн тындым. Сиз айтып турдум ол жипин бошатычы. Кезлери палтожугу бля сайгап. «Кы, энди болду. Кезуден кезуге былай эте турмасан, жашайламын...» деди.

Мындык ота бишген голло нартокени чыгарып, алпыма салды. Зуркулук алдым. Эштепанды, ашамаган эдим, билгир нарток Аксылым а Нюзорди. Сакыл өсдорюк, кесим замансыз кырат этгенди. Аз-аздан аны халпары кирдиге белендирдиге юрөшөсим.

Нюзор, азыр жашау сөөргөсүндө, менди тизип айтылуучу эдиле, сен алына барына да авторит эдинг. Не болгондун энди сенде, бу чекке

лыгымы бирмеге элтирикме керти дунинга? Аны юйорю, сабийлери барыла. Насылы болууна, Аллах аллага мени кыяк кепени жашауларын бурдуды, сызыртып, уулгап атканды, насыларын, жашкыларын сейрырганды. Мен да аландан бириме. Кыздар арт бурган эдиле маган.

«Сени атынга айта туруучумен дегенин кимди? «Айткырчы тойлоле. Мени керсиме баша аны бир жан билерге керик тойлойд. Ол жашырын-

немисилле көкден аткан кыайтыпчыкыны журтунуулана сукчурдунды. Кызрушудан кытууган банди сора умулжыдыла да кыайтыпчыла алыма юксудем.

Кызрушудан чыккыганалагы бля жесирден чыккыганалагы уа ийнануу, ышануу да болмагыланды. Сатыкчыла, Сообисте анлага андан башпа сөз изилемгендик. СМЕРШ-чилге аш эдиле ол харкыпле. Журтундарында пропускарларын табып, НКВД-ни кулпукчусу капитан Диденко анасындан жангы

надыла, урууда уа буюпоу кыаты боллады ол закон. Ма былайда танкыла атыму гранатала, аладан бирин ал да, хаар бир «тигрия» бля кырылды. Кызрушудан чыккыганлар экин элтиргөнөсө, кылагыларды тийме, ала бусугат өлөм кызауатха кирдикиле. Сау кыласак, илишаннга салганларын ючюн жууап турганмы.

Фызауат. Анда-мында кырауу жоруу кыруу машинала жанадыла. Гитерчи танкка 6талмадыла Соронини солдатлары кырауучуларын жерден. Алай уллу багы терерге тошшо аны ючюн. Энди полк жок болду. Аны командири кеси да өлдо.

Нюзорню энчи негери да, орусу жашла, «кыугулдула жууаптыпчыкыдан» жан бердиле танкка бля сөрмөшө. Аны оюупу басып өтөн кыруу машинаны артында Нозор гранаты сыды. Ол бензин бакга итин, «тигрия» ота алдырди. Андан чыккы кыраучу немисли танкыла татуу жашаы атамат кыларны тийип жыгыдыла. Болсада аны жигитиле багы билмедим, саугага көрпозюлгөди. Соронин сау кыласа, Нюзорню сауфазсы кыюмал эди, алай, но мөдөт.

Сөрмөш болгондандан сора, кырайдын чыккысы эсе да, баам, моторла горюлдөгөн табууну эшиткенди, кыачын кеткен болуу эдиле, бичуын осойбет кетти. Энди Нюзорню жакк басар адамы жок. Диденко ишин чырмаусуз этердик. Аны кылууда кырушудан чыккыганга эсе да кечкилик биримелеша шерт аны журтундада табылган немис кыраучу. Симерши аны ишин трибуналга берди, илишанга салынгын илеп. Болсада «тройка» «жумушкыла» эдиле. 58-чи статья бля анга он жыл бердиле...

Тонгуучуну кышуу болуучу жерде болгон наркочу бачкыла жокчула, ол кеси да кеткенди бу дундандан. Аны язсындан жилер адамды болмаганды. «Жашырылыгымы бирмеге элтирикме керти дунинга?» деген эди. Ким, не зат болуу эди аны жукучулары? Кызайда билемик. Юрн болду жер башында Аллах жараткан бир жан. Нюзор деп бизи эдиле бирге жуушачу эди деп, бир инсанды эсине келип тойлойд. Ол а адам эди, бириседа, икк кылуучулары, мураглары, юсюнде ачыш ышанарды эм кемчилликтери бля да.

Кызыл, мөр, сары тюркчюнчю жибеклери салынып, нарток сабакына, бир фирпери бля шабырдыган, ачык кылауучулукта. Агъан а кызын «жашил кийимди» берди. Тегерекде ариукулусу суратын ишлер эдиле, художник усталыгы болса. Элге тегеректи тий алгын азыр жолуу башына жетер жөлөк, агъан кырайдында кыш сөөлүгиди. Тонгуучу кышуу, Нарток бачаланы бу хайыланган да сакъланыгана айтычу эдиле «тонгуучу» деп.

Ана кытай баргыра таукул «Чоюру». Тонгуучуну хайыла. Кышуу жууулшканында, жыр таушу эшитил тохтанды. «Жарлаган да эте, жылган да эте, сени атынга айта туруучумен...», «Салам алейкум, Нюзор!» Кез жалаары агъа турган тонуну, мени кергенди, салымды да алмай, жорексини жылды. Мен да, көйөм толук, кесим ючөдөн тындым. Сиз айтып турдум ол жипин бошатычы. Кезлери палтожугу бля сайгап. «Кы, энди болду. Кезуден кезуге былай эте турмасан, жашайламын...» деди.

Мындык ота бишген голло нартокени чыгарып, алпыма салды. Зуркулук алдым. Эштепанды, ашамаган эдим, билгир нарток Аксылым а Нюзорди. Сакыл өсдорюк, кесим замансыз кырат этгенди. Аз-аздан аны халпары кирдиге белендирдиге юрөшөсим.

Нюзор, азыр жашау сөөргөсүндө, менди тизип айтылуучу эдиле, сен алына барына да авторит эдинг. Не болгондун энди сенде, бу чекке

лыгымы бирмеге элтирикме керти дунинга? Аны юйорю, сабийлери барыла. Насылы болууна, Аллах аллага мени кыяк кепени жашауларын бурдуды, сызыртып, уулгап атканды, насыларын, жашкыларын сейрырганды. Мен да аландан бириме. Кыздар арт бурган эдиле маган.

«Сени атынга айта туруучумен дегенин кимди? «Айткырчы тойлоле. Мени керсиме баша аны бир жан билерге керик тойлойд. Ол жашырын-

немисилле көкден аткан кыайтыпчыкыны журтунуулана сукчурдунды. Кызрушудан кытууган банди сора умулжыдыла да кыайтыпчыла алыма юксудем.

Кызрушудан чыккыганалагы бля жесирден чыккыганалагы уа ийнануу, ышануу да болмагыланды. Сатыкчыла, Сообисте анлага андан башпа сөз изилемгендик. СМЕРШ-чилге аш эдиле ол харкыпле. Журтундарында пропускарларын табып, НКВД-ни кулпукчусу капитан Диденко анасындан жангы

надыла, урууда уа буюпоу кыаты боллады ол закон. Ма былайда танкыла атыму гранатала, аладан бирин ал да, хаар бир «тигрия» бля кырылды. Кызрушудан чыккыганлар экин элтиргөнөсө, кылагыларды тийме, ала бусугат өлөм кызауатха кирдикиле. Сау кыласак, илишаннга салганларын ючюн жууап турганмы.

Фызауат. Анда-мында кырауу жоруу кыруу машинала жанадыла. Гитерчи танкка 6талмадыла Соронини солдатлары кырауучулар

БИБЛИОТЕКА ИШ

Неген башланады Ата журт?..

Арт жыллада халкыбыздын алында аны бурунгу адеттерин, төрөлери сактау – уллу жумушка айланганды. Аланы жангыртуу хар кими да борчуду. Адам тууган журтун тарыхын, ол эрттен келген төрөлени, культураны да билсе, багылап, сойноп башшайды. Башка миллеттеге да сейри кыюугалды.

Эйбрус району Ара библиотекасы системасына баш борчун жерибиз баш байламлы литератураны окуучуларга жеткиришүүдө, жаш төлөдө өз халкыбыздын адет – төрөлери, культураны аны сейрилерин кыюуга, – деп башлаган сөзүн методист Наина Гостинова. «Юйрөг, тууган жерини сейректелерин өздөрү дегенге тамаланы алып, мери-прятитиланы алагы атайбыз. Алай бла сабиле билимдерин өздөрүдө, тегерегибизде табиगतты юсюндө да хаяплары болады.

Краеведениягы элени библиотекаларында артыкка эс бурулады. Ол культураны аралада сактаганды жердени, суулары юсюндөгү материалла, окуучула аны сойгенерича хайрынырга болады. Бу жаны бла Көндөлени 2-чи номерли библиотекасыны «Ата-бабаларыбыз от жагьалары» деген литература биригиулерини ишин энци билгенге сиеме. Аны таматасы Кьочкарланы Галина ишин билген, сойген адамды. Жалаңда озган жыл биригую онбеш жыйылыу курагьанды: «Хаярла кьонакьыга өз элени юсюндөн», «Жыйылган жерледен кесини журтотун», «Миллет фольклору» эм башкала.

Көндөленинде бир эллиерин Тейлепаны Алими унутмайды. Озган жыл «Эки жол – эки кьада» деген ат бла конференция бардырылды.

гьанды. Окуучула, жазуучуна чыгармаларын тинтип, алыны юстериден оокларын билдиргендери. Анга шокчуладан сора да уастанла, краеведение музейини ишчилери, тамата төлю кылатшакын да белгилерге керекбиз. Кьочкарланы Галина андагы болган литература эм кермочу бла да танышдырган эди ары келгендери.

Төрс-Кьолну библиотекасында уа аны таматасы Байданы Лейла бардырган мушаладан сора окуучулары кейбегендиле. Мында тууган журтларыны юсюндө дөрсдедө көп тюрлю жангы амал, технология хайырланады. Алыны элдеги шокчолу бла Эйбрусту туризм эм экскурсия совети бе-

ингирле да каллыкьыдыла. Аланы жазырай, жаш төлю жангы билимге тартылчыа курагьа куорешгендери, халкыбызды аны бурунгу жашаууну юсюндө да айттыларды.

Былмыны библиотекасында да уллу сыннау барды. Эрттеден бери ишлеген Арашкьаланы Люба көп тюрлю китап – сурат кермочле, литература – музыкалы ингиле хаярлагьанды. Бери кьонакьыга республикалы иштели адамла келедиде. Элдеги культура ой бла бирге бардырычу тобешиле, чыгармачылык ингирлеге жуукьу болуп, былмынчына да алагы сойноп кытшыдыдыла.

Озган жыл элде кьонакьыда композитор, тележурналист

рында эбрусчуланы жерлешелери, Кьабаты-Малкьарны халыкьы кызыла. Оларды Каминини 100 – жылгысына аялган мери-прятитилла бардырылгьандыла. Ала ушакь, аны чыгармачылыкьы бла танышуу, литература, поэзия ингир халда өткендиде. 3-чю номерли библиотекада уа орус, малкьар тилдеде да поэзия Тьырыауыз бла байламлы материаллары салып, ала бла танышыр онг болгьанды.

Хкьайсынны тууган юнон белгилегенде да ахшы төбеге айланганды. Озган жыл хар библиотекада поэзия аты бла поэзия ингирле курагьылгьандыла. «На ми смотрите добрыми глазами» деген Кьуйлу улуну 95 – жылкы юбилеине жоралган район дараждада барган эришиуге да кытшыдыдыла.

Тырыауызну 5-чи номерли Гирьаиньсанда Алияны Светлананы башчылыкьы бла «Весь мир в сердце поэта» деген литература – музыкалы ингир болгьанды. Алтынч – жетинчи классланы окуучулары поэзия жашуу, чыгармачылыкьы жолларыны юсеринден айткьанды, аны сөзлери керге жазылган жырлагы тынгылагьандыла, кермочго да кьарагьандыла. Кьуйлыны Кьайсынны ауазын да эшиткендери ары келгенле.

Библиотекада ишленге окуучула культураны, адет – төрөлерины юсеринден материалла тапыра, алыны ишчилери байкьыландырадыла. Кесини өз халкыны тарыхын белгилеу а башка миллеттеге да төлөм болады, арада жуукьулыкь туады. Югюнлөкө аны магынасы бе уллуду.

ределе. Сабийлени билимдерин өздөрүдө, кеспери алларына ишлерге көлөпн ачаргьа «Ты помни: мира не узнаешь, не зная края своего» деген китап кермочу да себеплик этгендиде. Аны көргөн окуучула табыгыат берген материаллардан тюрлю – тюрлю затла, суратла ишлегендиде.

Сөзсөз, окуучулары эсерлеринде «Балкьария: любовь и гордость» эм «Дорога длиною в жизнь» деген ат бла курагьылган

Асанланы Кулина бла «Норсабай журналыны баш редактору Муусуланы Сакинат болгьандыла. Ары керпелге кьонакьыны жуукьу заманга мураптарын билгендиде, Кулина кесини жырлары бла да кьуандыргьанды кьонакьбайланы. Окуучула айтып, жыйылган Сакинаны назмуларына, аны сөзлери жазылган чыгармаларга да тынгылагьанды.

Району битеу библиотекала-

Анатолий Анатолий. Сурата: Былымны библиотекасында. Сураты автор алгьанды.

Жанаяурдукьу

Кадемтеге – саузгала бла

Республикада «Институт проблем молодежи» деген жаш төлю жамауат организация ахшы ишле этуу бла атын айтыра келеди. Бу юнонде уа жаш адамла ол Бабугент элде көп болмай курагьылган кедет шоклда окугьаннагы деп тюрлю-тюрлю китаппа, ол санда Александр Пушкинин, Лев Толстойну, Михаил Лермонтову, Александр Белавны эм башка классикени да чыгармаларын жыйышдырып бергендиде.

Кесибизни жазуучуларыбызны да унутмагынддыла. Сауугьагы берилген китапланы араларында Зумакьуланы Танзиланы, Хаджианы Танзиланы, Шапаланы Хасаны, Додунаны Аскеру, Тогьурпаны Зейтуну, Гуртуланы Салихи, Бейпапаны Муталинин наму,проза жыйымдыкьлары да бардыла. Аладан сора да фантастиканы сойгөн аллай чыгармалары табаргьа боллукьуду. Кыскасы, китаппа кадетлени жыл салларына керге

жыйышдырылгьандыла.

Кадет курорса республиканы элдеринден, шакларыннан келип окугьан 108 курсант барды. Анда дагыда башланган класслада окугьаннагы деп да интернет-шол ишлейди. Анда да отуз бир жаш бла кьыз билим аладыла.

Биз ары келгенбизде, кадетлени бир кьаууму телевизорга кьырай тура эди. Эчки кийиле кийген жашла, бизге арте кьыруп, чынтты аскерчилене саламлашкьандыла. Бу учурденыни директорун юйрети-окутуу иш жаны бла орунбасары Кьайгырмааланы Лидия уа аланы аламысы спорт жараула эте тургьанларын билдиргенди.

Жамауат организацины членлери Боташланы Магомет бла Аскер Дагаштов машинадан киталарын тошореш башлагьанларында, кадет жашла - уллу, гичмеси да – оспагьат алагы болушуп төберишле. Бер кесекден микроавтобуса кочден сойын-

ган чыгармала мекенины ичине жыйышдырылгьандыла. Кадет жашчыкьы алайда окуна алыны кьолларына алып, кьырап башшайдыла.

Магомет бла Аскер а киталары алагы республиканы, шахар библиотекала, энци адамла да саузга этгендерин билдиргендиде. «Ала барсы да сиз, алыны окуп, билимизни өздөрүдө деп, ишаны бергендиде. Компьютөр Интернетте да игилде керекдиде, алай китаны куолугьуырга алып окугьуусьы, хайырлырак болур», дегендиде.

Лидия Осланбековна жаш төлю организацига окуучула ючон кьайгырталарыны ыспас этгенди. «Библиотекабыз аман тойлойдду, алай сиз келтирген китала аны бютон байкьыландырылгьыдыла», дегендиде.

ХОЛАПАНЫ Марзият.
Сураты автор алгьанды.

Бузыкьулыкьу

Газны урлагьанла тутулгьандыла

Нефтини эм андан этилген затланы законсуз чыгаргьанларны эмда жарашдыргьаннаны ачыкьыла жаны бла оперативизирлеу кезиууде Р-ни ОФСБ-ны КЭМР-де Управленисына, полициячыла бла бирге Майский шахарда жашырын ишлеген заводну тапкьандыла. Аны юсюндөн бизге УФСБ-ны пресс-спькьасындан билдирдиле.

«Майский» эл молк предпр-

ятинда терт установканы юсюне чыкьынддыла, алайда углеводород жарашдырыла эди. Резервуарда сакьылганга табыгыат газ газопроводдан урланганы тахышдырылгьанды. Оперативликке эс ызылга законга бузыкьулыкь этип кьушылган жерлени да тапкьандыла. Аны кьыраула тапкьанга чыкьыра, Р-ни Администрация право низамгьа бузыкьулыкь кьыра-

кьуу бар эди. Алай болса, аны ахасы предпритиянда ишленгенде угьай, заводну тыирсенде адамлагы да жертик эди.

Жашырын предприятие газ компаниягьа уллу кьорчанлыа залгьанды. Аны бла байламлы ачылгьанга бузыкьулыкь этип предприниматель иш бла ююрушу деген стагылаа керге, угольновий иш ачылгьанды.

Бизни корр.

Этноло

Жерлешлерибиз - кьыралны жыйымдыкь командасында

Дзододан ИУ-чи тизмеси, башкьа айткьанда, халкьыла аралы Федерациныны билгьыры рейтингни тюрленгендиде. Быйыл анга жангы спортчулары атлары кьушылгьандыла.

Эр кишилени ичинде, Россиянын биринчи керге эм жөнгил ауурлукь рейтингде алчы жерге тийишли, Лондонда өтгөн Олимпиада оюнпада

алтын медаль алгьан Арсен Галстан болгьанды. Ол сауылда да 994 балл алып, узбекки Соборовун артка кьуйгьанды.

Россияны дзододан командасы уа, дуния рейтингине кьере, он берг кючю кьауумун санаына киргенди. Анда онбир жаш бла бир кьыз бардыла. Аладан ючюсө КЭМР-ни келечилердиде.

Ауурлукьлары жөнгил болгьандалы араларында. Арсендин сора да, 2012 жылда Европаны чемпиону Беслан Мурданов - жетинчи, Алим Гаданов - экинчи эм Мурат Хабаиров бешинчи жерлеге чыкьыгьандыла.

КУРДАНЛАНЫ Сюлемен.

Ауур атлетика

Биринчиликке барлыкьыдыла

Озган юнонде Гудермесде ауур атлетикадан юниорланы араларында «евр-Кавказ федералый окурну биринчилиги бардырылгьанды. Анга жыйырма бла бир жыллары толмагьан жаш адамла кытшыдыла.

Хар спортчуна да хорламгьа итингени баам эди. Бу жол биринчи жерге чыкьыганла, Татарстан Республиканы Зеленодольск шахарында боллукь

Россияны биринчилигине кытшырыкь эдиле.

Кьабаты-Малкьардан баргьан ауур атлетте да кеспери аман кергозтмөгендиде. Алагы бешуелени алчы жерлеге тийишли болгьандыла. Артур Лукин бла Кьудайлыны Жамал кеси ауурлукьларында биринчи жерлеге чыкьыгандыла. Артём Лифтер бла Доттуланы Харун - экинчиле, Бахтогөрей Тавкешев а ючюн-

чо болгьандыла.

Жашла тренерле Маккаланы Махтиде, Озголуны Вадимде, Михаил Шкежовода, Чингиз Дахильговда эм Руслан Аповеде жаруу өтдиле.

Команда зачытда бизникеле Чечени жыйымдыгына хоралтап, экинчиле болгьандыла.

Анатолий ТЕМПРОВ

Биздин

Аналыкь капитал алыкьа тохтатылыкь туйюлду

РФ-ни Пенсия фондуну Кьабаты-Малкьарда бөлөмюндөн билдиргенерича, «Сабийлери болган юйрөлгө кьыралны жапындан кошкьак болушукь этуноню юсюндөн» Федералый законнга тийишлиликке аналыкь капиталыны берен программа 2016 жылны ахырына дерри бардырыллыкьды. Ол жуукь

заманда тохтатылыкьды деген хаярла керти туйюлдойле.

Бу сорруу бла байламлы толу информацияны Пенсия фондуу районлада управленчилариндан алагыра боллукьуду.

КУЛМАЛАНЫ Зулфия.

УЧРЕДИТЕЛЫЕ: КЬАБАТЫ-МАЛКЬАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал	ТЕЛЕФОНЛА: Редатору ирёманы 42-43-41. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жууалы секретары - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корресптору - 42-63-52.
РЕДКОЛЛЕГИЯ: БЕШПАЙЛАНЫ Муталин (баш редактору орунбасары), КЬОНАКЬЛАНЫ Хасан (баш редактору орунбасары), ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЬУЛАНЫ Борис (жууалы секретары).	РЕДАКЦИНЫ БЕЛЮМДЕРИ: Жамауат-политика бөлөм - 42-67-68, 42-64-24-02. Экономика бөлөм - 42-66-73. Жууалы бөлөм - 42-75-82. Социалый политика бөлөм - 42-66-76, 47-27-59. Жагьалыкьла эм спорт бөлөм - 47-26-39, 42-66-71. Письмоу эм редакция бөлөм - 42-37-94. Тиражы бөлөм - 47-31-28. Сурат алычуучу бөлөм - 42-66-76. Бухгалтерия - 42-30-87. Оператору - 47-26-28, 42-39-65.

Редация автору бла кыагыт журотпейсин. Кьот жаламалагы резениа этимеши эм ала артка кыайтармьиддыла.	Гьакети бешмгы КЭМР-ни Ассамблея информация ортасы жаны бла жамауат эмда дири организацила жаны бла министрстволуу камполютер сулабасы хаяр эттенди.
Гьакет басмагына материалла айткьан оюмла редакцияны оюму бла келишимге боллукьуду. Алай айткьан хар зат юнон Россия Федерацины Басманы жоксоду жоюула тийишлиликке материалланы авторлары кескери жуушамьиддыла.	Гьакет «Тетраграф» ООУ-ну тишгьарфакьасына басмагындагы Натиян шахар, Ленин аты проспект, 33
Редация авторундан 400 гьакет тизгинден (ашылаа бла жалгалан 5-6 бет) келию хамьидды.	Гьакеттин келерте талкьыру ючюн КЭМР-ни почта сыгымына федералый Управленисы жуушамьидды. Телефонла: 76-81-28, 76-66-10
Гьакет басмагына эм асылны информацияны эркинликкери курулуу жаны бла Кьабаты-Малкьар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи номерла регистрация этелгендиде.	Гьакеттин резинагыта сагуу ючюн КЭМР-ни «Ресгелач» акционер общество жуушамьидды. Телефон: 42-69-34
Регистрация номер — 0066. Индекс — 51532	

Номерте графике керге 19.00 сагытда кьот салынады. 20.00 сагытда кьот салынганды	ГАЗЕТИНО НОМЕРИНИ ЧЫГАРГАНАЛА: Таппасхалланы Аминат - дедурный редактор, Кетеңичаны Зулияфия - жууалы секретары орунбасары; Акушуланы Фурца (1, 2-чи бетте), Жагьораздыны Дамияла (3, 4-чи бетте) - корресптору. Тиражы 3630 экз. Заказ № 368
--	--

РЕДАКЦИНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЫНИН ПРЕС:
360000, Налзык шахар, Ленин аты проспект, 5 элбюртун почта: elbor_50@mail.ru